

Geliş Tarihi : 10.05.2002

Üniversite Öğrencilerinin İçme Sütü Tüketim Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma

Zekai TARAKÇI⁽¹⁾

Şebnem SELÇUK⁽¹⁾

Kasım ŞAHİN⁽²⁾

Hayri COŞKUN⁽¹⁾

Özet: Bu araştırmada, Yüzüncü Yıl Üniversitesi lisans öğrencilerinin içme sütü tüketim alışkanlıkları incelenmiştir. Anket çalışması 404 öğrenci ile yapılmıştır. Öğrencilerin sosyal ve ekonomik durumları, içme sütü tüketim alışkanlıkları ve sütün besleyiciliği hakkındaki bilgileri incelenmiştir. Üniversite lisans öğrencilerinin aylık içme sütü tüketimi ortalama olarak 3.7 kg şeklinde bulunmuştur. Yetiştirme çağındaki gençler olarak öğrencilerin içmeleri gereken süt miktarı günlük 350 g olması gerekirken, elde edile verilerden ancak ortalama 100 g olduğu görülmüştür. Bu değer hayli düşük olduğu karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca öğrencilerin içtikleri süt konusunda sınırlı düzeyde bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: İçme sütü, tüketim alışkanlığı

A Study on the Habits of Fluid Milk Consumption of the Students at the University

Abstract: In this study, the habits of fluid milk consumption of undergraduate students of Yüzüncü Yıl University were investigated. 404 students joined for the questionnaire. In the study, social and economical levels of the students, habits of consumption of fluid milk, and knowledge about milk were researched. It was found that the consumption of the milk was 3.7 kg/month per student. Normally, they should intake 350 g milk per day, and this value was obtained as 100 g, which was lower for the students under questionnaire. Furthermore, the knowledge of students about milk was found in limited levels.

Key words: Fluid milk, consumption

Giriş

Süt, canlıların büyümesi ve gelişmesi için başta gelen besinlerden biridir. İnsanın tüm yaşamında önemli yeri olan süt, yeterli ve dengeli beslenme için gerekli olan hayvansal kaynaklı protein, yağ, laktoz ile vitamin ve mineral maddeleri tam ve yeterli oranda içerir. Süt, beslenme değerinin yüksekliği yanında, vücut fonksiyonlarını düzenleyen, gelişmesini sağlayan, kemik ve diş oluşumunda önemli rolü olan temel bir gıda maddesidir (Özcan ve ark.,1998).

Süt bünyesinde 85 civarında ayrı besin ögesi, litresinde yaklaşık olarak 872 g su, 49 g laktoz, 35 g yağ, 35 g protein, 9 g mineral madde ve iz miktarlarda vitaminler, enzimler, organik asitler, koruyucu maddeler, hormonlar, hormon benzeri maddeler ve gazlar bulunmaktadır (Renner ve ark., 1991; Ayar ve Demirulus, 2000). Sütün 1000 g'ı yaklaşık olarak 650 kalori vermektedir (Metin, 1999).

Sütün günlük olarak alınması önerilen ortalama miktarı bebekler için 700 g, çocuklar için 400 g, gençler için 350 g, yetişkinler için 250 g, hamile ve emzikli kadınlar için 500 g, yaşlılar için ise 350 g şeklindedir (Rasenthal, 1991; Ayar ve Demirulus, 2000).

Hayvansal protein kaynaklarından birisi olan süt ve süt ürünleri, Türkiye'de gerek üretim gerekse tüketim bakımından istenilen düzeyde değildir. Avrupa Birliği ülkelerinde kişi başına süt ve ürünleri tüketimi, ortalama olarak süt cinsinden 331 kg/yıldır. Bu değer ülkemizde 171 kg/yıl şeklindedir (Şahin ve Yurdakul, 1996). Sütün insan beslenmesindeki önemi, şehirleşme, gelir ve nüfus artışı da dikkate aldığımızda daha belirgin olarak ortaya çıkmaktadır.

Dengeli ve yeterli beslenme, başta tüketici alışkanlıkları ve gelir düzeyi olmak üzere bir çok faktör tarafından etkilenmektedir. İnsanların gıda tüketim alışkanlıklarının ortaya konması ve gelir düzeylerinin tüketim miktarlarına etkisinin saptanması, sağlıklı bir toplum oluşturmak için gereklidir. Bu konuda ülkemizde yapılan çalışmalarda süt tüketiminin yeterli olmadığı göze çarpmaktadır.

Nitekim Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencilerinin süt ve süt ürünlerini tüketim sıklığı ve bunu etkileyen faktörleri araştıran Hasipek ve ark.(1988), öğrencilerin sütün besleyici değeri hakkında geniş bir bilgiye sahip olmadıklarını, süt ve süt ürünlerini yeterli şekilde tüketmediklerini ortaya koymuşlardır.

⁽¹⁾ Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, 65080 - VAN

⁽²⁾ Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, 65080 - VAN

Çivi ve ark. (1993), Tokat ilinde süt üretim, pazarlama ve tüketimini inceleyerek, tüketimin hemen hemen her ay devam ettiğini ve kişi başına yıllık süt tüketiminin 20.4 kg civarında olduğunu belirlemişlerdir.

Hanta ve Yurdakul (1995), Adana ili kentsel alanda hayvansal gıda tüketim yapısı adlı çalışmalarında, ailelerin gıda harcamalarının %15.1'inin süte ayrıldığını belirlemişlerdir.

Şahin ve Gül (1997), Adana ili kentsel alanda ailelerin süt ve süt ürünleri tüketimlerini ve tüketim davranışlarını incelemişlerdir. Araştırmada aylık aile başına süt ve ürünleri tüketimleri 16.3 kg açık süt, 3.7 kg pastörize süt olarak tespit edilmiştir. Tüketim miktarlarının mevsimlere göre farklılık gösterdiği vurgulanırken, tüketicilerin ürün satın alımında en önemli kriter olarak tazeliğe dikkat ettikleri belirtilmiştir.

Tekirdağ ilinde içme sütü tüketim alışkanlıkları ve bu alışkanlıkları etkileyen faktörlerin belirlenmesi üzerine yapılan bir çalışmada, ailelerin günde 1 kg'dan daha az süt tükettikleri ve aynı zamanda tükettikleri süt konusunda sınırlı düzeyde bilgiye sahip oldukları tespit edilmiştir (Demirci ve ark., 1998).

Yalçinkaya (1999), Van ili Erçiş ilçesinde yaptığı çalışmada, aileleri gelir gruplarına göre ayırarak, süt ve ürünleri tüketim düzeylerini belirlemiştir. Ailelerin ortalama yıllık süt tüketim miktarı 299 litre olarak tespit edilmiştir.

Yüzbaşı ve ark. (1999), Keçiören ilçesi Şefkat mahallesinde farklı gelir grubundaki ailelerin süt ve ürünleri tüketimlerini inceleyerek, tüketim miktarlarını tespit etmişlerdir. Buna göre aileler ortalama aylık olarak 7.58 kg süt tüketmektedir. Kişi başına süt ve ürünleri tüketimi aylık ortalama olarak süt cinsinden 21.74 kg'dır.

Ayar ve Demirus (2000) tarafından 1995-1996 yılları arasında Van ilinde üniversite, lise ve ilköğretim öğrencilerinin oluşturduğu toplam 381 kişinin ve ailelerinin süt tüketim alışkanlıkları, bu alışkanlıklar üzerine etki eden faktörler ve süt hakkındaki bilgileri araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, üniversite öğrencilerinin %45.2'si süt içmeyi sevmekte ve süt içmeyi sevenlerin çoğunluğunu (%79.2) köy kökenli öğrenciler oluşturmaktadır. Ankete katılan öğrencilerin çoğu (%70.6) sütü sıcak olarak içmeyi tercih etmektedir.

Üniversite öğrencilerinin beslenme durumları üzerine yapılan bir çalışmada; öğrencilerin yetersiz enerji ve besin öğeleri tükettikleri belirlenmiştir. Araştırmada bu durumun üniversite öğrencilerinin beslenme bilgilerinin yeterli olmayışı, ellerine geçen para miktarının az oluşundan kaynaklandığı ve bunun da yeterli ve dengeli bir şekilde beslenmelerine etki ettiği tespit edilmiştir (Aytekin, 2000).

Üniversite öğrencilerinin beslenme alışkanlıklarının incelendiği bir çalışmada öğrencilerin sabah kahvaltısında içecek olarak sütü %11.5 oranında tercih ettikleri belirlenmiştir (Yılmaz ve Demirci, 2001).

Van da yapılan bir çalışmada, 196 aile ile anket çalışması yapılmış ve ailelerin sosyo-ekonomik durumları ve süt ve süt ürünleri alım ve tüketim davranışları incelenmiştir. Araştırma ile ailelerin aylık ortalama 17.5 kg açık süt ve 4.6 kg pastörize süt tükettikleri belirlenmiştir (Şahin ve ark., 2001).

Van ilinde yapılan başka bir çalışmada, kentsel alanda yaşayan 167 aile ile yapılan süt tüketim çalışmasında ailelerin ortalama yıllık açık süt tüketimleri 243.38 kg, pastörize ve sterilize süt tüketimleri ise 37.22 kg olarak tespit edilmiştir (Andiç ve ark., 2002).

Bu araştırma Yüzüncü Yıl Üniversitesi lisans öğrencilerinin süt tüketim alışkanlıklarını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Ayrıca tüketicilerin bazı sosyal ve ekonomik yapı özellikleri de araştırılmıştır.

Materyal ve Yöntem

Bu çalışmanın verilerini Yüzüncü Yıl Üniversitesinin farklı fakültelerinde (Ziraat, Veteriner, Fen Edebiyat, Eğitim, İlahiyat, Mühendislik ve Tıp) öğrenim gören öğrencilerle bire bir görüşme şeklinde yapılan anketlerden sağlanan bilgiler oluşturmuştur. Çalışmada yeterli örnek hacmini belirlemek amacıyla tesadüfi olarak seçilen 60 öğrenci ile anket yapılmıştır. Pilot anketlerden elde edilen bilgilerden hareketle örnek hacmi belirlenmiştir.

Araştırmada örnek hacmi "Anakitle Oranlarına Dayalı Kümelenendirilmemiş Tek Aşamalı Basit Tesadüfi Olasılık Örnekleme" yöntemiyle saptanmıştır. Bu yöntemde en önemli değişken örnekleme dizayn faktörüdür (Koç ve ark. 1996, Collins, 1986).

Örnekleme formülü,

$$n = \frac{(t)^2 [1+(0,02)(b-1)] P.Q}{(E)^2}$$

t= %98 önem düzeyine karşılık gelen t tablo değeri

b= Örnekleme aşaması

P= Söz konusu olayın olma olasılığı (süt seven öğrenci oranı)

Q= Söz konusu olayın olmama olasılığı (süt sevmeyen öğrenci oranı)

E= Örneklemede kabul edilen hata

Kümelenendirilmemiş tek aşamalı olasılık örnekleme yönteminde formülde (b=1) olacak ve formül aşağıdaki şekle dönüşmektedir.

$$n = t^2(P.Q)/E^2$$

Bu pilot anketle öğrencilerin %76'sı süt tüketirken, %24'ü tüketmemektedir. Bu oran izin verilen hata düzeyinde maksimum örnek hacmini verir. Araştırmada %5 hata kabul edilmiştir. Buna göre çekilecek örnek sayısı da aşağıdaki yöntemle hesaplanmıştır.

$n = (2.33)^2 \cdot (0.88) \cdot (0.12) / (0.05)^2 = 396$ öğrenci olarak bulunmuştur.

396 ankete ilaveten yapılan 8 adet yedek anket de değerlendirmeye alınmıştır. Örnek hacmi belirlendikten sonra Yüzüncü Yıl Üniversitesinde çeşitli fakültelerde okuyan öğrencilerden tesadüfi olarak seçilen sınıflardan yine tesadüfi olarak seçilen öğrencilerle anket çalışması yapılmıştır. Öğrencilere uygulanan anket çalışması 4 Mart -29 Mart 2002 tarihleri arasında yapılmıştır.

Anket yoluyla elde edilen bilgiler, öğrencilerin cinsiyetleri dikkate alınarak 2 gruba ayrılmıştır.

Çalışmada anket yoluyla öğrencilerden elde edilen veriler ADA paket programı (Gül, 1991) ile değerlendirilmiştir. Değerlendirmede tartılı ortalama, oran, gruplama ve çaprazlama şeklinde analizler yapılarak tablolar halinde verilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Öğrencilerin ekonomik ve sosyal yapısı

Ankete katılan öğrencilerin eğitim gördükleri Fakültelere göre dağılımı; Ziraat 83, Fen-Edebiyat 92, Eğitim 166, Veteriner 27, İlahiyat 18, Tıp 13, Mühendislik 5 şeklindedir. Toplam 404 öğrenci ile anket çalışması yapılmıştır. Deneklerin 126'sı kız ve 278'i erkek öğrenciden oluşmuştur. Öğrencilerin öğrenimleri dışında ikamet ettikleri yerlere göre dağılımı sırasıyla şöyledir; %15.10'u köy, %28.47'si ilçe ve %56.44'ü ilde oturmaktadır. Çalışmaya katılan öğrenci ailelerinin %16.58'inin çiftçi, %14.85'i esnaf, %28.71'ini memur ve %26.98'ini ise diğer meslek grupları (emekli, işsiz vs.) teşkil etmektedir.

Diğer taraftan tüketime önemli etkisinin olduğu bilinen öğrenci ailelerinin aylık geliri ortalama olarak kız öğrenciler için 597 milyon, erkek öğrenciler için 492

milyon TL olarak hesaplanmıştır. Kız öğrencilerin ortalama aylık ellerine geçen para 196 milyon, erkek öğrencilerin ise 204 milyondur. Bu paradan öğrencilerin yeme içmeye ayırdıkları kısım kızlar için 90 milyon, erkekler için 104 milyon olarak belirlenmiştir.

Anket çalışmasına katılan öğrencilerin %34.3'ünün sigara, %6.84'nün alkol, %10.85'nin başka alışkanlıklarının olduğu ve hiçbir alışkanlığı olmayan öğrencilerin oranının ise, %48.11 olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin %25'i yurtda, %47.28'i öğrenci evinde, %24.75'i kendi evinde ve %2.97'si akrabaları ile birlikte kalmaktadır.

Öğrencilerin içme sütü tüketimi

Öğrencilere yöneltilen "Süt içmeyi sever misiniz?" şeklindeki soruya, kız öğrencilerin cevabı %73.02 oranında, erkek öğrencilerin cevabı ise %81.65 oranında evettir. Ortalama olarak öğrencilerin %78.96'sı süt içmeyi sevmektedir.

Öğrencilerin aylık süt tüketimini belirlemek üzere sorulan soruya alınan ortalama cevaplar 92 kız öğrenci için 4.076 kg, 214 erkek öğrenci için 3.561 kg ve ortalama tüketim 3.716 kg olarak belirlenmiştir. Kız öğrencilerin aylık ellerine geçen paranın erkek öğrencilere göre nispeten daha az olmasına karşın, süt tüketimine daha fazla önem verdikleri görülmektedir.

Süt sevmeyen öğrencilerin süt içmeme sebebi olarak gösterilen durumların dağılımı Çizelge 1'de görülmektedir. Buna göre, kokusundan dolayı süt içmek istemeyenlerin oranı %23.60, tadından dolayı tercih etmeyenlerin oranı %33.71, alerjik rahatsızlığı olanların oranı %13.48 ve diğer nedenlerden dolayı sütü sevmeyenlerin oranı ise %29.21'dir.

Çizelge 1. Süt içmeyi sevmeyen öğrencilerin sütü sevmeme nedenleri ve bunlara ait dağılım ve oranlar

Cinsiyet	Kokusu		Tadı		Alerjik rahatsızlık		Diğerleri		Toplam	
	Ö.S.	%	Ö.S.	%	Ö.S.	%	Ö.S.	%	Ö.S.	%
Kız	9	25.71	15	42.86	2	5.71	9	25.71	35	100
Erkek	12	22.22	15	27.78	10	18.52	17	31.48	54	100
Toplam	21	23.60	30	33.71	12	13.48	26	29.21	89	100

Ö.S.: Öğrenci Sayısı

Öğrencilerin ne kadarının düzenli süt tükettiklerini belirlemek için sorulan "Süt tüketiminiz düzenli mi düzensiz mi?" sorusuna alınan cevapların dağılımı Çizelge 2'de görülmektedir. Veriler değerlendirildiğinde düzenli bir

şekilde süt tüketimi yapan öğrencilerin oranı %16.14, düzensiz şekilde süt tüketen öğrencilerin oranı ise %83.86'dır. Bu durum öğrencilerin çok büyük bir kısmının içme sütünü düzensiz tükettiklerini göstermektedir.

Çizelge 2. Öğrencilerin süt tüketim düzenine ait veriler

Cinsiyet	Düzenli		Düzensiz		Toplam	
	Öğrenci sayısı	%	Öğrenci sayısı	%	Öğrenci sayısı	%
Kız	20	6.81	99	83.19	119	100.0
Erkek	41	15.83	218	84.17	259	100.0
Toplam	61	14.14	317	83.86	378	100.0

Süt tüketim nedenini öğrenmek için öğrencilere sorulan sorudan alınan cevaplara ait bilgiler Çizelge 3'de verilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin %60.16'sı sütü besleyici olmasından dolayı, %6.78'i alışkanlıktan dolayı, %4.07'si rahatsızlık nedeni ile ve %22.76'sı da öylesine tükettiklerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin süt hakkındaki bilgileri ve tükettikleri içme sütü çeşitleri

Sütün besin değeri hakkındaki bilgilerini ölçmek için öğrencilere sorulan "Sütün besleyiciliği hakkında ne biliyorsunuz?" sorusuna karşılık alınan cevaplar Çizelge 4'de görülmektedir. Elde edilen verilere göre, öğrencilerin

%19.11'i süt protein içerir, %3.86'sı şeker içerir, %9.85'i yağ içerir, %16.02'si vitamin içerir, %8.30'u enerji sağlar, %2.32'si bağışıklık kazandırır %35.33'ü hepsini sağlar şeklinde bilgi vermişlerdir. Rakamlar bize süt hakkındaki bilgilerinin bir hayli eksik olduğunu göstermektedir.

İçme sütünün tüketim şeklini öğrenmek için sorulan soruya alınan cevapları gösteren bilgiler Çizelge 5'de verilmektedir. Sonuçlardan en dikkat çeken bilgiler öğrencilerin %27.42'sinin sütü sıcak olarak tükettiği ve %22.65'inin şekerli sütü sevdiğidir. Bu sonuçlar sütün öğrenciler tarafından değişik şekilde tüketildiğini göstermektedir. Çeşitlilik zevke göre değiştiği için sonuçların dağılımı normal kabul edilmiştir.

Çizelge 3. Öğrencilerin süt tüketim nedenleri

Cinsiyet	Besleyicilik		Alışkanlık		Rahatsızlık		Öylesine		Hiçbiri		Toplam	
	Ö.S.	%	Ö.S.	%	Ö.S.	%	Ö.S.	%	Ö.S.	%	Ö.S.	%
Kız	66	58.41	9	7.96	4	3.54	26	23.01	8	7.08	113	100
Erkek	156	60.94	16	6.25	11	4.30	58	22.66	15	5.86	256	100
Toplam	222	60.16	25	6.78	15	4.07	84	22.76	23	6.23	369	100

Ö.S.: Öğrenci Sayısı

Çizelge 4. Öğrencilerin sütün besleyiciliği hakkındaki bilgileri

Cinsiyet	Protein	Şeker	Yağ	Vitamin	Enerji	Bağışıklık	Hepsi	Hiçbiri	Toplam
	Öğrenci Sayısı								
Kız	29	7	15	25	10	7	62	6	158
Erkek	70	13	36	58	33	8	121	21	360
Toplam	99	21	51	83	43	13	183	27	518
	%								
Kız	18.35	4.43	9.49	15.82	6.33	2.53	39.24	3.80	100
Erkek	19.44	3.61	10.00	16.11	9.17	2.22	30.61	5.83	100
Toplam	19.11	3.86	9.85	16.02	8.30	2.32	35.33	5.21	100

Çizelge 5. Değişik özellikteki sütlerin tüketim oranları

Cinsiyet	Sıcak	Soğuk	Şekerli	Şekersiz	Kakaolu	Meyveli	Kahveli	Diğer	Toplam
	Öğrenci Sayısı								
Kız	55	45	42	30	28	12	23	10	245
Erkek	152	66	129	28	42	22	58	13	510
Toplam	207	111	171	58	70	34	81	23	755
	%								
Kız	22.45	18.37	17.14	12.24	11.43	4.90	9.39	4.08	100
Erkek	29.80	12.94	25.29	5.49	8.24	4.31	11.37	2.55	100
Toplam	27.42	14.70	22.65	7.68	9.27	4.50	10.73	3.05	100

Öğrencilerin içme sütünü hangi yağ oranlarında tercih ettiklerini belirlemek amacıyla sorulan “Sütü hangi yağ oranında içersiniz?” sorusuna alınan cevaplar Çizelge 6’da verilmiştir. Öğrencilerin %19.13’ünün tam yağlı sütü,

%28.69’unun yağlı sütü, %44.54’ünün az yağlı sütü %7.65’nin ise yağsız sütü tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Sonuçlar, öğrencilerin yağ oranı yüksek sütlerden büyük oranda kaçındıklarını göstermektedir.

Çizelge 6. Yağ oranlarına göre öğrencilerin süt tüketimi

Cinsiyet	Tam yağlı		Yağlı		Az yağlı		Yağsız		Toplam	
	Ö.S.	%	Ö.S.	%	Ö.S.	%	Ö.S.	%	Ö.S.	%
Kız	9	7.69	24	20.51	66	56.41	18	15.38	117	100
Erkek	61	24.50	81	32.53	97	38.96	10	4.82	249	100
Toplam	70	19.13	105	28.69	163	44.54	28	7.65	366	100

Ö.S.:Öğrenci Sayısı

Öğrencilerin öğün ve mevsime göre süt tüketim durumu

Araştırmaya katılan öğrencilerin süt tüketimlerinin öğünlere göre dağılımı Çizelge 7’de görülmektedir. Çizelgeden kız ve erkek öğrencilerin sütü en fazla sabah kahvaltısında

tükettikleri görülmektedir (%39.65). İkinci sırayı yatmadan önceki vakit almakta (%24.67) ve en az tüketimin öğle vaktinde olduğu anlaşılmaktadır. Genelde ise sütün günün hemen her öğününde ve farklı oranlarda tüketildiği ortaya çıkmıştır.

Çizelge 7. Öğrencilerin öğünlere göre süt tüketimi

Cinsiyet	Sabah	Öğle	Akşam	Yatmadan önce	Öğün arası	Toplam
	Öğrenci Sayısı					
Kız	47	6	29	37	21	140
Erkek	133	13	71	75	22	314
Toplam	180	19	100	112	43	454
	%					
Kız	33.57	4.29	20.71	26.43	15.00	100
Erkek	42.36	4.14	22.61	23.89	7.01	100
Toplam	39.65	4.19	22.03	24.67	9.47	100

Mevsime göre süt tüketim sıklığı Çizelge 8’de verilmiştir. Değerler incelendiğinde öğrencilerin %44.42’si kış mevsiminde, %27.27’si her mevsim süt tüketmektedir. En az süt tüketilen mevsim %4.1 ile sonbahardır. Ankete katılan öğrencilerin ekonomik olarak süt satın alım gücünü belirlemek amacıyla sorulan “Süt fiyatlarını nasıl buluyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplara göre;

öğrencilerin tam olarak yarısı süt fiyatlarını pahalı bulmuştur (Çizelge 9). Bu sonuç diğer gıdalara oranla ucuz sayılabilecek sütün dahi, tüketiciler tarafından rahatlıkla ve istenilen oranda tüketilemediği izlenimini vermektedir. Bu durum direkt süt tüketimini etkileyen önemli faktörlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çizelge 8. Mevsimlere göre öğrencilerin süt tüketim sıklığı

Cinsiyet	İlkbahar	Yaz	Sonbahar	Kış	Her mevsim	Toplam
	Öğrenci Sayısı					
Kız	10	14	4	49	38	115
Erkek	33	36	12	122	67	270
Toplam	43	50	16	171	105	385
	%					
Kız	8.70	12.17	3.48	42.61	33.04	100
Erkek	12.22	13.33	4.44	45.19	24.81	100
Toplam	11.70	12.99	4.16	44.42	27.27	100

Çizelge 9. Öğrencilerin süt fiyatları hakkındaki genel düşünceleri

Cinsiyet	Pahalı		Normal		Ucuz		Toplam	
	Ö.S.	%	Ö.S.	%	Ö.S.	%	Ö.S.	%
Kız	64	51.20	57	45.60	4	3.20	125	100
Erkek	134	49.45	102	39.48	30	11.07	271	100
Toplam	198	50.00	164	41.41	34	8.59	396	100

Ö.S.:Öğrenci Sayısı

Öğrencilerin süt aldıkları yerler ve süt alırken nelere dikkat ettikleri

Çizelge 10'da görüldüğü gibi öğrencilerin büyük bir kısmı (%60.64) içme sütünü marketten almaktadırlar. Diğer yerlerden süt alımı birbirlerine yakın oranlardadır. Öğrencilerin %13.37'sinin sokak sütçüsünden süt aldığı ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin sokak sütçüsünü tercih etmelerinin nedeni, sokak sütçülerinin sütü evin kapısına kadar getirmeleri, kolay elde edilmesi ve ucuz olmasıdır.

Öğrencilerin süt alırken dikkat ettikleri özelliklerin dağılımı Çizelge 11'de görülmektedir. Öğrenciler süt alırken en fazla (%39.33) içme sütü paketindeki son kullanma tarihine dikkat etmektedirler. Markaya bakarak

süt alanların oranı %19.57, hijyenik kaliteyi dikkate alarak süt alımı yapanların oranı %16.01, fiyatı dikkate alarak süt alanların oranı %16.01'dir. Bu durum, öğrenciler süt alırken değişik kriterlere bakarak süt alımı yaptıklarını göstermektedir.

Süt çeşitlerinden tüketilen miktarı belirlemek amacıyla yöneltilen "Haftalık olarak hangi sütte ne kadar tüketirsiniz?" sorusuna alınan cevaplar Çizelge 12'de verilmiştir. Görüldüğü gibi öğrencilerin 209'u haftalık ortalama 266 ml sterilize paket süt, 28'i haftalık ortalama 271 ml meyve aromalı sütte tüketmekte ve sindirim rahatsızlığı çeken 16 öğrenci ise haftalık ortalama 253 ml laktazlı süt tükettiği belirlenmiştir.

Çizelge 10. Öğrencilerin süt aldıkları yerlere ait değerler ve oranları

Cinsiyet	Market		Bakkal		Sokak sütçüsü		Kendisi üretiyor		Toplam	
	Ö.S.	%	Ö.S.	%	Ö.S.	%	Ö.S.	%	Ö.S.	%
Kız	84	67.74	19	15.32	11	8.87	10	8.06	124	100
Erkek	161	57.50	35	12.50	43	15.36	41	14.64	280	100
Toplam	245	60.64	54	13.37	54	13.37	51	12.62	404	100

Ö.S.:Öğrenci Sayısı

Çizelge 11. Öğrencilerin süt alırken dikkate aldıkları özellikler ve tercih oranları

Cinsiyet	Marka	Son Kul. Tarihi	Fiyat	Çeşitlilik	Hijyen	Yağ oranı	Diğer	Toplam
	Öğrenci Sayısı							
Kız	40	67	27	3	24	8	3	172
Erkek	59	132	54	4	57	13	15	334
Toplam	99	199	81	7	81	21	18	506
	%							
Kız	23.96	38.95	15.70	1.74	13.95	4.65	1.74	100
Erkek	17.66	39.52	16.17	1.20	17.07	3.89	4.49	100
Toplam	19.57	39.33	16.01	1.38	16.01	4.15	3.56	100

Çizelge 12. Öğrencilerin değişik özellikteki sütleri haftalık olarak tüketim miktarları

Cinsiyet	Sterilize paket süt		Meyveli süt		Laktazlı süt		Diğer sütler	
	Ö.S.	Miktar (ml)	Ö.S.	Miktar(ml)	Ö.S.	Miktar (ml)	Ö.S.	Miktar (ml)
Kız	78	281	9	439	2	250	14	329
Erkek	131	257	19	192	14	254	47	238
Toplam	209	266	28	271	16	253	61	259

Ö.S.:Öğrenci Sayısı

Sonuçlar

Yüzüncü Yıl Üniversitesinde eğitim gören lisans öğrencilerinin %78.96'sı süt içmeyi sevmektedir. Kişi başına süt tüketimi ortalama olarak günlük 100 g'ın biraz üzerindedir. Öğrencilerin %13.37'si içme sütünü teknolojik ve hijyenik kalitesi düşük sokak sütçüsünden temin etmektedir. Öğrenciler tüketmiş oldukları sütün besleyiciliği konusunda tam olarak yeterli bilgiye sahip olduğu söylenemez. İçme sütü tüketen öğrencilerin %50'si süt fiyatlarını yüksek bulmaktadır.

Bu sonuçlar göz önünde tutularak; öğrencilere sağlıklı ve dengeli beslenmede vazgeçilmez gıdalardan biri olan içme sütü tüketimini teşvik için faaliyetler düzenlenmeli ve sütün besleyiciliği konusunda gerekli bilgiler verilmelidir. Toplumun sağlığı ve beslenmesi yönünden son derece büyük riskler taşıyan sokak sütçülüğünün kaemeli olarak kaldırılmasına yönelik tedbirler alınmalıdır. Tüm okul öğrencilerini ilgilendiren "okul sütü programları", devlet, süt sanayi ve veli işbirliği ile hayata geçirilmeli ve devamı için gerekli emek sarf edilmelidir.

Kaynaklar

- Andiç, S., K. Şahin, Ş. Koç. 2002. Süt tüketim yapısı: Van ili kentsel alan örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Bilimleri Derg.* (Basımda)
- Ayar, A., H. Demirulus, 2000. Eğitim çağındaki gençlerin süt ve süt ürünleri tüketim alışkanlıklarının belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Gıda*, 25(5):371-376
- Aytekin, F., 2000. Üniversite öğrencilerinin beslenme durumları üzerine bir araştırma. *Gıda*, 25(2):121-126.
- Collins, M., 1986. Sampling (Editör: Worcester, R.M. ve Downhom, J., 1986). *Consumer Market Research Handbook*. Elsevier Science Publishing Company Inc.
- Çivi, H., A. Z. Gürler, K. Esengün, O. Karkacier, 1993. Tokat il merkezinde yaşayan hanehalklarının süt tüketim durumu üzerine bir araştırma. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Zir. Fak. Derg.*, 10(1): 97-107.
- Demirci, M., Ş. Kurultay, Ö. Öksüz. 1998. Tekirdağ ilinde içme sütü tüketim alışkanlıkları ve alışkanlıkları etkileyen faktörlerin belirlenmesi üzerine bir araştırma. *İçme Sütü Sempozyum*, 149-157.
- Gül, A., 1991. *Tarım Ekonomisi Alanında Yapılan Anket Çalışmalarının Bilgisayarda Değerlendirilmesi ve Analizi*. Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Kod no: 489. Adana.
- Hanta, B., O. Yurdakul, 1995. Adana ili kentsel alanda hayvansal gıda tüketim yapısı. *Çukurova Üniversitesi Zir. Fak. Derg.*, 10(2):169-184.
- Hasipek, S., N. Aktaş, M.S. Sürücüoğlu, N. Akın, 1988. Konya Selcuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencilerinin süt ve süt ürünleri tüketim sıklığı ve bunu etkileyen faktörler. *Gıda*, 13(2):99-106.
- Koç, A.A., Ş. Akdemir, K. Taşdan, 1996. Tüketicilerin gıda ürünlerinde tercihini etkileyen değişkenlerin faktör analizi ile belirlenmesi: Adana'da makarna örneği. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fak. Derg.*, 6(1):7-22.
- Metin, M., 1999. *Süt Teknolojisi*. Ege Üniversitesi Basımevi. 793S. İzmir.
- Özcan, T., F. Erbil, E. Kurdal. 1998. Sütün İnsan Beslenmesindeki Önemi. *İçme Sütü Sempozyumu*. s:31-41.
- Rasenthal, I., 1991. Milk and dairy product. *Properties and processing*. Cambridge: Basel: VCH. New York.
- Renner, E., G. Schaafsma, K.J. Scott, 1991. Micronutrients in milk. *FSTA*. 23(11)11P67.
- Şahin, K., O. Yurdakul, 1996. Mandralarda yapısal ve ekonomik sorunların işletme yapısına etkileri. *Türkiye 2. Tarım Ekonomisi Kongresi*. 1:359-364. 4-6 Eylül 1996.
- Şahin, K., A. Gül, 1997. Adana ili kentsel alanda ailelerin süt ve süt mamulleri alım ve tüketim davranışları. *Çukurova Üniversitesi Zir. Fak. Derg.*, 12(4):59-68.
- Şahin, K., S. Andiç, Ş. Koç, 2001. Van ili kentsel alanda ailelerin otlu peynir ve süt ürünleri alım ve tüketim davranışları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Bilimleri Derg.*, 11(2):67-73.
- Yalçınkaya, O., 1999. *Van İli Erciş İlçesinde Hayvansal Gıda Tüketim Yapısı*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. 121s. Van.
- Yılmaz, İ., M. Demirci, 2001. Üniversite öğrencilerinin beslenme durumları. *Gıda*, Mayıs 2001:83-86.
- Yüzbaşı, N., A. Erkuş, E. Sezgin, 1999. Keçiören şefkat mahallesinde çeşitli gelir gruplarındaki ailelerde süt ve süt ürünleri tüketimi. *Gıda*, 24(1): 59-67.